Vključevanje NIJZ v mednarodne programe, projekte in mreže, ki delujejo na področju alkoholne politike

dr. Sandra Radoš Krnel, dr. med.
asist Olivera Stanojević Jerković, dr.med.

3. nacionalna konferenca o alkoholni politiki, Austria
Trend Hotel Ljubljana, 14 in 15. januar 2015

Projekt “The Building Capacity” - Izvajanje koordinacije alkoholne politike v Evropi (2007-2010)

- Zagotavljanje podpore Strategiji EU za zmanjševanje škode nastale zaradi alkohola
- 31 držav partneric in 10 evropskih organizacij (IVZ nosilna organizacija)
- 10 delovnih enot (10 WP)
  - WP 1 Koordinacija projekta – IVZ, Slovenija
  - WP 2 Diseminacija- Institute of Alcohol Studies, UK
  - WP 3 Evalvacija projekta – UP, Slovenija
  - WP 4 Mreženje - German Centre on Addiction Issues (+niz 24 letakov z ugotovitvami -“fact sheets” glede vprašanj, povezanih z alkoholno politiko)
  - WP 5 Popis izkušenj v posameznih državah - University of Bergen, Norveška

Projekt “The Building Capacity” - Izvajanje koordinacije alkoholne politike v Evropi (2007- 2010)

- 10 delovnih enot (10 WP)
  - WP 6 Ocena ekonomskega in zdravstvenega vpliva - Technical University of Dresden, Nemčija
  - WP 7 “Capacity Building” - Ministry of Health, Katalonija (konferenca in izvedba tečajev zagovorništva „Train the trainers“)
  - WP 8 Regijska alkoholna politika - Assembly of European Regions (Zbor evropskih regij)
  - WP 9 Lokalna in občinska alkoholna politika s pomočjo v skupnost usmerjenih (“community based”) intervencij - National Foundation for Alcohol Prevention, Nizozemska
  - WP 10 Preprečevanje nesreč in poškodb povezanih z alkoholom – Univerza na Primorskem, Slovenija

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Good health into older age (VINTAGE) - Dobro zdravje do poznih let (2009–2010)

- Namen projekta je izboljšati zmogljivosti in znanje na evropski, nacionalni in lokalni ravni ter spodbujati na dokazih in izkušnjah temelječe odločitve za izboljšanje zdravja in počutja starejših ljudi, med drugim tudi v obdobju upokojevanja.

- Pregled dokazov o vplivu alkohola na zdravje in dobro počutje starejših ljudi ter o preventivi pred škodljivo rabo alkohola v tej starostni skupini
- Zbirka evropskih primerov dobrih praks, zakonov in infrastrukture za preprečevanje škodljive rabe alkohola pri starejših,
- Posredovanje glavnih ugotovitev političnim odločevalcem in oblikovalcem programov s področja alkohola oziroma tistim, ki delujejo na področju zdravja in socialne oskrbe starejših, na evropski, nacionalni in lokalni ravni

- www.epicentro.iss.it/vintage/

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

European Workplace and Alcohol (EWA) – Delovno okolje v EU in alkohol (2009-2011)

- Namen projekta je zmanjšati absentizem, prezentizem in poškodbe na delu v povezavi z rabo alkohola

- Celovit pregled znanstvenih dokazov o vplivu alkohola na delovnem mestu
- Študije primerov obstoječih dobrih praks povezanih z alkoholom na delovnem mestu
- Razvoj in implementacija z dokazi podprtih intervencij na delovnih mestih (55 primerov)

- www.ewaproject.eu

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Reducing alcohol related harm (RARHA) - Zmanjševanje škode zaradi uživanja alkohola (2014-2017)

- Glavni namen projekta RARHA je skupno ukrepanje držav članic Evropske Unije pri nadaljevanju dela na prednostnih nalogah pri zmanjševanju škode zaradi uživanja alkohola
- Projekt bo skozi različne delovne pakete omogočal učinkovitejše sodelovanje in izmenjavo dobrih praks:
  - Primerljivost in združevanje podatkov o spremljanju pitja in odnosa do alkohola z uporabo enotne metodologije, kar bo omogočilo izdelave primerjalne ocene ter spremljanja ravni in vzorcev pitja ter z alkoholom povezanih posledic na EU ravni.
  - Združevanje znanstvenih spoznanj o izkušnjah rabe smernic za manj tvegano in škodljivo pitje alkohola, z namenom pojasnjevanja njihovih znanstvenih podlag in praktične uporabe.
  - Nabor intervencij iz držav članic EU, ki jih je možno uporabiti tudi v drugih državah ter za katere obstajajo dokazi o učinkovitosti in ocene stroškov.

- www.rarha.eu

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

APN – Alcohol Policy Network in Europe

- APN je evropska platforma za izmenjavo znanja, izkušenj in mnenj o alkoholni politiki (na prostovoljni osnovi, brez formalnih zakonov in članarin)

- Nastala v okvirju projekta „Bridging the Gap“ leta 2004
- Pomemben deležnik za oblikovanje alkoholne politike v Evropi, ki združuje znanje in izkušnje velike skupine strokovnjakov in odločevalcev, ki delajo na področju alkoholne politike
- Predstavljajo vladne kot tudi nevladne organizacije, kot so znanstvene ustanove, javni zdravstveni zavodi, ministrstva, zdravstvene ustanove, potrošniške organizacije, mednarodne organizacije in podobno

- alcoholpolicynetwork.eu

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Sodelovanje NIJZ v euro net

- **Evropska mreža za preprečevanje odvisnosti, ki skozi izvajanje specifičnih projektov vzpostavlja in razvija sodelovanje znotraj evropskega prostora.**
- **Izmenjava idej in izkušenj**, intenzivno sodelovanje strokovnjakov iz različnih držav. Vključene so inštitucije/organizacije, ki delujejo tako na lokalni kot tudi na regionalni in nacionalni ravni .
- **Projekti se razvijajo skupaj, implementirajo pa lokalno**. **Smernice se hranijo dolgoročno in ustrezno implementirajo (sredstva euro net).**
- Projekti temeljijo na, s **skupnimi močmi razvitem kurikulumu,** vendar je konkretna **implementacija prilagojena geografskim, kulturnim in družbenim posebnostim**.
- Poudarek je na razvoju učenja s pomočjo izkušenj/medvrstniškega učenja (**peer education)**.
- **Spremljanje in ocenjevanje uspešnosti projektov je znanstveno utemeljeno.**

Člani euro net – 17 držav članic EU (Avstrija, Belgija, Ciper, Grčija, Danska, Finska, Italija, Irska, Latvija, Luksemburg, Nizozemska, Nemčija, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija) in Švica kot pridružen partner

FRED GOES NET

(Frühintervention bei erstauffällige Drogenkonsumenten)

2008-2010

Program zgodnjega posredovanja ob prvem pojavu uživanja alkohola in prepovedanih drog med mladimi

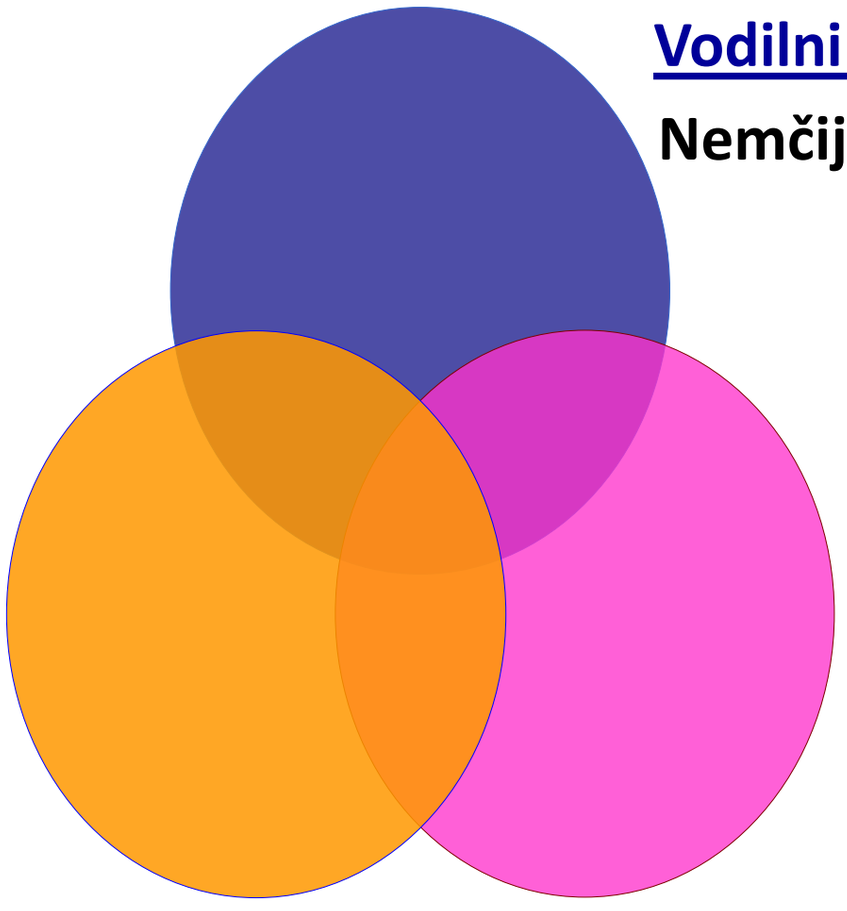

Vodilni partner:

Nemčija (LWL)

Pilotski partnerji:

Avstrija, Belgija, Nemčija, Irska, Islandija, Latvija, Poljska, Romunija, Švedska, Slovenija, Ciper

Pridruženi partnerji:

Danska, Litva, Velika Britanija, Luksemburg, Nizozemska, Slovaška

KLJUČNI VIDIKI PROJEKTA FRED GOES NET:

CILJ: omogočiti mladim (13-25 let), ki posegajo po alkoholu in prepovedanih drogah, vstop v program z namenom obvarovati jih pred zasvojenostjo

DOSTOP DO CILJNE SKUPINE: preko policije, sodišč, **izobraževalnih ustanov,** institucij socialnega varstva, zdravstva

ZNAČILNOSTI UPORABNIKOV:

- **Povprečna starost** 16.9 let
- **Status uporabnikov:** 96.6% srednješolcev
- **Iskanje pomoči:** 78,4% jih pomoči še ni iskalo
- **2/3 stik s projektom "Fred goes net" zaradi nedovoljenih drog** (63.7%) **in 1/3 zaradi alkohola** (razmerje se je spremenilo v korist alkohola – 54.9%)

NAČRTI ZA NAPREJ*:* Implementacija v druge slovenske regije?

TAKE CARE

PROGRAM ZMANJŠEVANJA TVEGANEGA IN ŠKODLJIVEGA PITJA ALKOHOLA PRI MLADIH

- **2010 – 2012 : EVROPSKI PILOTSKI PROJEKT**: Idejno so ga oblikovale Belgija, Italija, Irska in Nemčija, koordinirala pa Nemčija (LWL, Münster). V pilotski fazi je program izvajalo 10 držav EU (poleg Slovenije še Belgija, Ciper, Danska, Grčija, Irska, Italija, Nemčija, Portugalska in Slovaška).
- **2013 - 2014:** Nadaljevanje izvajanja programa v Podravju in širjenje v Pomurje.
- Temelji na izkušnjah **nemškega preventivnega projekta SeM** - **<u>selektivna preventiva</u> z izvajanjem pristopa na več ravneh in več ciljnih skupinah hkrati.**
- **Splošni cilji** (preventiva zasvojenosti in škode, upoštevanje zakonodaje, konstruktiven socialni dialog) in **specifični cilji programa** (kompetence in znanje mladim, staršem, pomembnim odraslim).

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

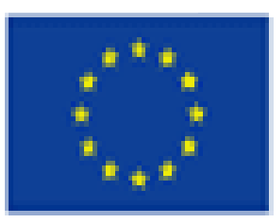

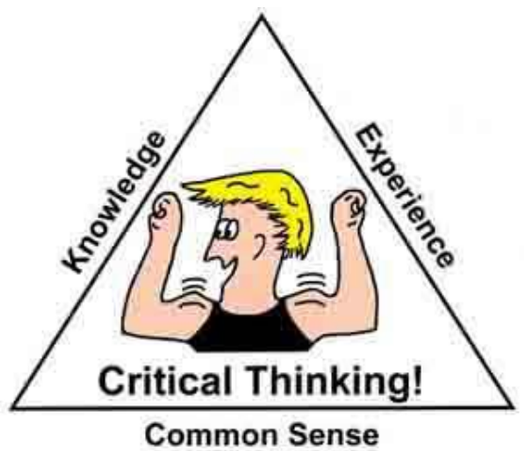

CILJNE SKUPINE IN AKTIVNOSTI

MLADOSTNIKI	STARŠI	POMEMBNI ODRASLI	PRODAJALCI ALKOHOLA
ro.pe trening	**“debatni party”**	**ključni trening iz motivacijskega intervjuja**	**krajša intervencija ali daljše usposabljanje**
- Mladi od **12 do 21 let**, zaznani zaradi problematične uporabe alkohola. - Na treningu spoznavajo vplive, učinke in posledice alkohola, učijo se **prepoznavanja tveganj** v vsakdanjem življenju in **odgovornega odločanja**.	- Starši mladih, vključenih v ro.pe trening ali drugi, ki imajo otroke v tem starostnem obdobju. - Je strokovno vodena diskusija, ki staršem pomaga razviti **jasen in odgovoren odnos do alk. in odziv** na rabo alkohola pri svojih otrocih.	- Vsi, ki imajo stike z mladimi in so z njihove strani tudi sprejeti (svetov.delavci, zaposleni v mladinskih centrih in dijaških domovih, delavci na terenu, prostovoljci, trenerji, drugi strokovnjaki za delo z mladimi,…) - Trening iz motivacijskega intervjuja za **motiviranje** mladih tveganih pivcev alkohola, da poiščejo ustrezno pomoč.	-Osebje, ki prodaja alkohol (prodajalci v trgovinah, lokalih, na benc.črpalkah,…) - **Krajša intervencija** z namenom posredovanja informacij o zakonodaji v zvezi s prodajo alkohola pri mladih, delitev promocijskega gradiva (plakati, brošure, oprosti kartice,…) ali **daljše usposabljanje** na to temo s strategijami ravnanja pri zahtevnejših situacijah prodaje alkohola mladoletnim.

NAČRTI ZA NAPREJ

- Vpeljati poenoten pristop za zmanjševanje tvegane in škodljive rabe alkohola pri mladih
- Širjenje programa v druge slovenske regije
- Usposobiti izvajalce programa, ki bodo program izvajali v svojih regijah.

PROJEKT CLICK FOR SUPPORT

CILJ: Razvoj smernic za **učinkovito spletno svetovanje mladim uporabnikom drog ter ozaveščanje strokovnjakov** (s področja drog) **o pomembnosti uporabe spletnih tehnologij** pri vsakdanjem delu

- Partnerji iz 13 držav, koordinacija Nemčija (LWL, Münster)

ZAKAJ?

- Digitalna tehnologija ima pomemben vpliv na vsakodnevno življenje mladih: **večja verjetnost iskanja pomoči na spletu**, **lažji dostop, cenovno ugodno**, **hiter odziv**, pojav novih PAS -**"legal highs"**

NAČRTI ZA NAPREJ

- Februarja bo pripravljen prvi osnutek smernic, o katerih bo diskutirala zaprta skupina na **LinkedIn**; izbor smernic bo nato potekal po metodi **Delphi**; zaključna konferenca bo junija v Münstru; prva predstavitev smernic slovenskim strokovnjakom in javnosti bo predvidoma **v začetku septembra v Mariboru.**

Spletne strani, ki ponujajo intervencije na področju alkohola/drog v Sloveniji

DrogArt
www.drogart.org

TO SEM JAZ.

Med.Over.Net

REDUSER

Mnenje mladih o vsebini in videzu spletnih strani z intervencijami na področju drog – 20 udeležencev iz šol, bolnišnic ipd./11 fantov; 2 fokusni skupini, 7 individualnih pogovorov

- V splošnem so mladi **seznanjeni** z obstoječimi intervencijami
- Vsak tretji je na spletu že iskal ponudbe spletnih strani
- Večina jih že uporablja te intervencije za pridobivanje informacij o drogah, zelo malo jih je doslej na spletu iskalo nasvet.
- Spletna stran bi naj bila kreativna, **barvna, inovativna, z grafi in slikami, vendar brez reklam.** Vključevala naj bi **informacije o drogah**, **izmenjavo mnenj z drugimi uporabniki** (forum, ki ga nadzira strokovnjak) ter **pomoč strokovnjaka** (znotraj 24 ur!)
- Intervencija naj bi vključevala **aplikacije, igre, teste in kvize.**

HVALA ZA POZORNOST!